

Sygn. akt V KZ 61/20

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

w sprawie **J. B.**

w przedmiocie wznowienia postępowania lustracyjnego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 21 stycznia 2021 r.

zażalenia osoby lustrowanej na zarządzenie sędziego Sądu Najwyższego

z dnia 2 grudnia 2020 r., sygn. akt V KO 118/20

o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania

zakończonych prawomocnym orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w [...].

z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt II AKa (...),

utrzymującym w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 10 maja 2019 r., sygn. akt III K (...)

na podstawie art. 530 § 3 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 21d ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2141).

postanowił

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 2 grudnia 2020 r., sygn. akt V KO 118/20, sędzia Sądu Najwyższego, na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k., odmówił przyjęcia wniosku J. B. o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymującym w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w W. z dnia 10 maja 2019 r., sygn. akt III K (...)

W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, że wnioskodawca „nie domaga się wznowienia na żadnej z podstaw przewidzianych w art. 540 – 540b k.p.k., w szczególności na podstawie przywołanego art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k., ale w rzeczywistości kwestionuje przyjęte w sprawie ustalenia faktyczne i stara się wykazać, że złożone przez niego oświadczenie lustracyjne było prawdziwe, gdyż w rzeczywistości nie współpracował z organami bezpieczeństwa. J. B. poza subiektywną oceną dowodów, zgromadzonych i znanych orzekającym w sprawie sądom, nie wskazał żadnych okoliczności, które w świetle regulacji art. 540 k.p.k., ale także art. 540a k.p.k. oraz art. 540b k.p.k., uzasadniałyby przeprowadzenie postępowania wznowieniowego”. Powyższa okoliczność w powiązaniu z faktem, że we wniosku nie wskazano również danych sygnalizujących konieczność rozważenia przez Sąd Najwyższy możliwości wznowienia postępowania z urzędu w oparciu o przepis art. 542 § 3 k.p.k., doprowadziła sędziego do przekonania, że ww. pismo procesowe zostało wniesione „w celu spowodowania ponownej kontroli wydanych w sprawie rozstrzygnięć, co jest zabiegiem niedopuszczalnym i stosownie do regulacji z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. musiało skutkować odmową przyjęcia wniosku”.

Od powyższego zarządzenia w ustawowym terminie zażalenie wywiódł J.B., który zarzucił mu naruszenie art. 2 w zw. z art. 32, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 i art. 35 EKPCz. Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł m.in. o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i wznowienie postępowania lustracyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżona decyzja procesowa nie jest co prawda wolna od pewnych uchybień, ale nie mają one takiego charakteru, by mogły doprowadzić do jej wzruszenia. Po pierwsze bowiem żadne z nich nie stało się podstawą zarzutów podniesionych w zażaleniu, a po drugie nie wpłynęły one na merytoryczną trafność rozstrzygnięcia stanowiącego istotę ww. zarządzenia.

Na wstępie należy zauważyć, że zgodnie z art. 21d ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2141 – dalej powoływana jako ustawa lustracyjna) do wznowienia postępowania lustracyjnego, w zakresie nieuregulowanym przepisami niniejszej ustawy, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Zgodnie natomiast z ustępem 2. tego artykułu, *postępowanie lustracyjne zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli: 1) w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, które zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że przestępstwo to mogło mieć wpływ na treść orzeczenia; 2) po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznane przedtem sądowi, wskazujące na to, że prawomocne orzeczenie z powodu nowych faktów i dowodów jest oczywiście niesłuszne.* Z powyższego wynika zatem, że w postępowaniu lustracyjnym nie stosuje się przepisu art. 540 § 1 k.p.k. albowiem art. 21d ust. 2 cytowanej ustawy jako *lex specialis* wyraźnie go wyłącza. Na gruncie tego postępowania aktualne pozostają natomiast podstawy wznowieniowe wynikające z art. 540 § 2 i 3 k.p.k., art. 540b k.p.k. oraz – w przypadku wznowienia postępowania z urzędu – art. 542 § 3 k.p.k. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 stycznia 2008 r., II KO 25/06 oraz z dnia 30 czerwca 2010 r., III KO 47/10).

W świetle powyższego nietrafne było poprzedzenie wydania przedmiotowego zarządzenia analizą przeprowadzoną pod kątem tego, czy przywołane we wniosku okoliczności wskazują na wystąpienie podstaw wznowieniowych z art. 540 § 1 k.p.k. Rozważania te winny być prowadzone z perspektywy podstaw wznowieniowych ujętych w art. 21d ust. 2 ustawy lustracyjnej. Uchybienie to nie miało jednak żadnego wpływu na treść zaskarżonej decyzji procesowej. Przytoczone we wniosku okoliczności nie wskazują bowiem, by w przedmiotowej sprawie zaktualizowały się podstawy wznowieniowe wymienione w ostatnio powołanej regulacji. Skarżący, który przyczyn wzruszenia orzeczeń zapadłych w postępowaniu lustracyjnym upatrywał w naruszeniu przepisów art. 21 ust. 1 i 2 oraz art. 3a ust. 1 ustawy lustracyjnej, a także w błędnej, naruszającej przepisy art. 4, 7 i 410 k.p.k., ocenie zgromadzonego w tym postępowaniu

materiału dowodowego, bez wątpienia nie wykazał bowiem, by po wydaniu orzeczenia ujawniły się **nowe fakty lub dowody nieznane przedtem sądowi** (podkr. SN), wskazujące na to, że prawomocne orzeczenie z powodu owych nowych faktów i dowodów jest oczywiście niesłuszne. Przywołane przez niego okoliczności nie świadczą również o tym, by w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, **które zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem** (podkr. SN), a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że przestępstwo to mogło mieć wpływ na treść orzeczenia.

W tym stanie rzeczy należało skonstatować, że leżące u podstaw zaskarżonej decyzji procesowej stwierdzenie, iż osobisty wniosek o wznowienie postępowania nie opiera się na żadnej z wymaganych przez ustawę podstaw wznowieniowych, było trafne. Z tej perspektywy zatem brak jest podstaw do wzruszenia ww. zarządzenia.

Wątpliwości może wywoływać to, czy w analizowanym przypadku odmowa przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania winna nastąpić w trybie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k., czy też należało skierować sprawę na posiedzenie sądu w celu odmowy przyjęcia wniosku z powodu jego oczywistej bezzasadności (art. 545 § 3 k.p.k.). W doktrynie i orzecznictwie zasadniczo przyjmuje się bowiem, że art. 545 § 3 k.p.k. ma zastosowanie m.in. w wypadku powołania się we wniosku na inne podstawy niż wymienione w ustawie albo w sytuacji, gdy wnioskodawca co prawda wskazał taką podstawę, ale podał okoliczności, które nie mają z nią lub z inną podstawą żadnego związku, czy też wówczas, gdy wnioskodawca ogóle nie podał jakichkolwiek podstaw wznowienia postępowania (D. Świecki (w:) Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, pod red. D. Świeckiego, LEX/el.2020, komentarz do art. 545 § 3 k.p.k., teza 10; J. Matras (w:) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. II, WKP 2020, pod red. K. Dudki, komentarz do art. 545 § 3 k.p.k., teza 6 i powołane tam orzecznictwo). I ta okoliczność nie mogła jednak przemawiać za uznaniem zażalenia za zasadne. Po pierwsze, skarżący nie kwestionował trybu, w jakim doszło do odmowy przyjęcia wniosku, ale nie zgadzał się z oceną, że nie wskazał podstaw wznowieniowych, w czym ewidentnie nie miał racji. Po drugie, w

orzecznictwie zaprezentowany został także pogląd odmienny niż przywołany wyżej, zgodnie z którym art. 530 § 2 k.p.k. (stosowany odpowiednio w postępowaniu o wznowienie postępowania na podstawie art. 545 § 1 k.p.k.) uprawnia do odmowy przyjęcia, w trybie w nim określonym, wniosku o wznowienie postępowania, w którym wskazano inne jego podstawy niż wymienione w ustawie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2014 r., IV KZ 42/14).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.